

Kirchliches Verordnungs-Blatt

für die

Savanter Diöcese.

Inhalt: I. Encyclica Seiner Heiligkeit des Papstes Leo XIII. über die Erneuerung der christlichen Philosophie nach dem Geiste des heil. Thomas von Aquin in den katholischen Schulen. II. Decretum Urbis et Orbis betreffend die Erhebung der Feste Sancti Joachim und Sanctae Annae zu Festen ritus Duplicis secundae classis. III. Ministerial-Verordnung betreffend die Aufbewahrung der Geburtscheine für die im Auslande gebornen österreichischen Staatsangehörigen. IV. Einladung zur Pränumeration auf das „Hof und Staatshandbuch für das Jahr 1880. V. Ausschreibung eines Handstipendiums für Blinde und von Stipendien für Schülerinen der Geburtshilfe. VI. Anempfehlung des Bucherverlages des katholischen Pressevereines in Graz. VII. Diözesan-Nachrichten.

I.

DE PHILOSOPHIA CHRISTIANA

AD MENTEM

SANCTI THOMAE AQUINATIS

DOCTORIS ANGELICI

IN SCHOLIS CATHOLICIS INSTAURANDA.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

LEONIS

DIVINA PROVIDENTIA

EPISTOLA ENCYCLICA

AD PATRIARCHAS PRIMATES

ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS UNIVERSOS CATHOLICI ORBIS
GRATIAM ET COMMUNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE HABENTES.

VENERABILIBUS FRATRIBUS

PATRIARCHIS PRIMATIBUS ARCHIEPISCOPI
ET EPISCOPI UNIVERSIS CATHOLICI ORBIS

GRATIAM ET COMMUNIONEM

CUM APOSTOLICA SEDE HABENTIBUS.

LEO PP. XIII.

VENERABILES FRATRES

SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Aeterni Patris Unigenitus Filius, qui in terris apparuit, ut humano generi salutem et divinae sapientiae lucem afferret, magnum plane ac mirabile mundo contulit beneficium, cum caelos iterum

ascensurus, Apostolis praecepit, ut *euntes docerent omnes gentes*¹⁾; Ecclesiamque a se conditam communem et supremam populorum magistram reliquit. Homines enim, quos veritas liberaverat, veritate erant conservandi: neque diu permansissent caelestium doctrinarum fructus, per quos est homini parta salus, nisi Christus Dominus erudiendis ad fidem mentibus perenne magisterium constituisset. Ecclesia vero divini Auctoris sui cum erecta promissis, tum imitata caritatem, sic iussa perfecit, ut hoc semper spectarit, hoc maxime voluerit, de religione praecipere et cum erroribus perpetuo dimicare. Huc sane pertinent singulorum Episcoporum vigilati labores; huc Conciliorum perlatae leges ac decreta, et maxime Romanorum Pontificum sollicitudo quotidiana, penes quos, Beati Petri Apostolorum Principis in primatu successores, et ius et officium est docendi et confirmandi fratres in fide. — Quoniam vero, Apostolo monente, *per philosophiam et inanem fallaciam*²⁾ Christifidelium mentes decipi solent, et fidei sinceritas in hominibus corrumpi, idcirco supremi Ecclesiae Pastores muneris sui perpetuo esse duxerunt etiam veri nominis scientiam totis viribus provehere, simulque singulari vigilantia providere, ut ad fidei catholicae normam ubique traderentur humanae disciplinae omnes, praesertim vero *philosophia*, a qua nimirum magna ex arte pendet ceterarum scientiarum recta ratio. Id ipsum et Nos inter cetera breviter monuimus, Venerabiles Fratres, cum primum Vos omnes per Litteras Encyclicas allocuti sumus: sed modo rei gravitate, et temporum conditione compellimur rursus Vobiscum agere de ineunda philosophicorum studiorum ratione, quae et bono fidei apte respondeat, et ipsi humanarum scientiarum dignitati sit consentanea.

Si quis in acerbitatem nostrorum temporum animum intendant, earumque rerum rationem, quae publice et privatim geruntur, cogitatione complectatur, is profecto comperiet, fecundam malorum causam, cum eorum quae premunt, tum eorum quae pertimescimus, in eo consistere, quod prava de divinis humanisque rebus scita, e scholis philosophorum iam pridem profecta, in omnes civitatis ordines irrepserint, communi plurimorum suffragio recepta. Cum enim insitum homini natura sit, ut in agendo rationem ducem sequatur, si quid intelligentia peccat, in id et voluntas facile labitur: atque ita contingit, ut pravitas opinionum, quarum est in intelligentia sedes, in humanas actiones influat, easque pervertat. Ex adverso, si sana mens hominum fuerit, et solidis verisque principiis firmiter insistat, tum vero in publicum privatumque commodum plurima beneficia progignet. — Equidem non tantam humanae philosophiae vim et auctoritatem tribuimus, ut eunctis omnino erroribus propulsandis, vel evellendis parem esse iudicemus: sicut enim, cum primum est religio christiana constituta, per admirabile fidei lumen *non persuasibilibus humanae sapientiae verbis diffusum, sed in ostensione spiritus et virtutis*³⁾; orbi terrarum contigit ut primaevae dignitati restitueretur; ita etiam in praesens ab omnipotenti potissimum virtute et auxilio Dei expectandum est, ut mortalium mentes, sublatis errorum tenebris respiscant. Sed neque spernenda, neu posthabenda sunt naturalia adiumenta, quae divinae sapientiae beneficio, fortiter suaviterque omnia disponentis, hominum generi suppetunt; quibus in adiumentis rectum philosophiae usum constat esse praecipuum. Non enim frustra rationis lumen humanae menti Deus inseruit; et tantum abest, ut superaddita fidei lux intelligentiae virtutem extinguat aut imminuat, ut potius perficiat, auctisque viribus habilem ad maiora reddat. — Igitur postulat ipsius divinae Providentiae ratio, ut in revocandis ad fidem et ad salutem populis etiam ab humana scientia praesidium quaeratur: quam industriam, probabilem ac sapientem, in more positam fuisse praeclarissimorum Ecclesiae Patrum, antiquitatis monumenta testantur. Illi scilicet neque paucas, neque tenues rationi partes dare consueverunt, quas omnes perbrevis complexus est magnus Augustinus, *huic scientiae tribuens . . . illud quo fides saluberrima . . . gignitur, nutritur, defenditur, roboratur*.⁴⁾

Ac primo quidem philosophia, si rite a sapientibus usurpetur, iter ad veram fidem quodammodo sternere et munire valet, suorumque alumnorum animos ad revelationem suscipiendam

¹⁾ Matth., 28, 19.

²⁾ Coloss., II., 8.

³⁾ I, Cor. II., 4.

⁴⁾ De Trin. lib. XIV., c. I

convenienter praeparare: quamobrem a veteribus modo *praevia ad christianam fidem institutio*¹⁾, modo *christianismi praeludium et auxilium*²⁾ modo *ad Evangelium paedagogus*³⁾ non immerito appellata est.

Et sane benignissimus Deus, in eo quod pertinet ad res divinas, non eas tantum veritates lumine fidei patefecit, quibus attingendis impar humana intelligentia est, sed nonnullas etiam manifestavit rationi non omnino impervias, ut scilicet, accedente Dei auctoritate, statim et sine aliqua erroris admixtione omnibus innotescerent. Ex quo factum est, ut quaedam vera, quae vel divinitus ad credendum proponuntur, vel cum doctrina fidei aetis quibusdam vinculis colligantur, ipsi ethnicorum sapientes, naturali tantum ratione praelucente, cognoverint, aptisque argumentis demonstraverint ac vindicaverint. „Invisibilia enim ipsius,“ ut Apostolus inquit, „a creatura mundi per ea, quae facta sunt, intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque eius virtus et divinitas⁴⁾; et gentes quae legem non habent . . . ostendunt nihilominus opus legis scriptum in cordibus suis⁵⁾.“ Haec autem vera, vel ipsis ethnicorum sapientibus explorata, vehementer est opportunum in revelatae doctrinae commodum utilitatemque convertere, ut reipsa ostendatur, humanam quoque sapientiam, atque ipsum adversariorum testimonium fidei christianae suffragari. Quam agendi rationem non recens introductam, sed veterem esse constat, et sanctis Ecclesiae Patribus saepe usitatam. Quin etiam venerabiles isti religiosarum traditionum testes et custodes formam quamdam eius rei et prope figuram agnoscunt in Hebraeorum facto, qui Aegypto excessuri, deferre secum iussi sunt argentea atque aurea Aegyptiorum vasa cum vestibis pretiosis, ut scilicet, mutato repente usu, religioni veri Numinis ea supellex dedicaretur, quae prius ignominiosis ritibus et superstitioni inservierat. Gregorius Neocaesariensis⁶⁾ laudat Originem hoc nomine quod plura ex ethnicorum placitis ingeniose decerpta quasi erepta hostibus tela, in patrocinium christianae sapientiae et perniciem superstitionis singulari dexteritate retorsit. Et parem disputandi morem cum Gregorius Nazianzenus⁷⁾, tum Gregorius Nyssenus⁸⁾ in Basilio Magno et laudant et probant; Hieronymus vero magnopere commendat in Quadrato Apostolorum discipulo, in Aristide, in Iustino, in Irenaeo, aliisque permultis⁹⁾. Augustinus autem, „Nonne aspiciamus, inquit, quanto auro et argento et veste suffarcinatus exierit de Aegypto Cyprianus, doctor suavissimus et martyr beatissimus? quanto Lactantius? quanto Victorinus, Optatus, Hilarius? ut de vivis taceam, quanto innumerabiles Graeci? ¹⁰⁾ Quod si vero naturalis ratio opimam hanc doctrinae segetem prius fudit, quam Christi virtute fecundaretur, multo uberiorem certe progignet, posteaquam Salvatoris gratia nativas humanae mentis facultatis instauravit et auxit. — Equis autem non videat, iter planum et facile per huiusmodi philosophandi genus ad fidem aperiri?

Non his tamen limitibus utilitas circumscribitur, quae ex illo philosophandi instituto dimanat. Et revera divinae sapientiae eloquiis graviter reprehenditur eorum hominum stultitia, qui „de his quae videntur bona, non potuerunt intelligere Eum qui est; neque; operibus attendentes, agnoverunt quis esset artifex¹¹⁾“. Igitur primo loco magnus hic et praeclarus ex humana ratione fructus capitur, quod illa Deum esse demonstret: „a magnitudine enim speciei et creaturae cognoscibiliter poterit Creator horum videri¹²⁾“. — Deinde deum ostendit omnium perfectionum cumulo singulariter excellere, infinita in primis sapientia, quam nulla usquam res latere, et summa iustitia, quam pravus nunquam vincere possit affectus,

1) Clem. Alex., Strom., lib. I., c. 16; I. VII., c. 3.

2) Orig. ad Greg. Thaum.

3) Clem. Alex., Strom., I, c. 5.

4) Rom., I., 20.

5) Ib., II., 14—15.

6) Orat. paneg. ad Origen.

7) Vit. Moys.

8) Carm. I, Iamb. 3.

9) Epist. ad Magn.

10) De doct. Christ, I. II., c. 40.

11) Sap. XIII, I.

12) Sap. XIII, 5.

ideoque Deum non solum veracem esse; sed ipsam etiam veritatem falli et fallere nesciam. Ex quo consequi perspicuum est, ut humana ratio plenissimam verbo Dei fidem atque auctoritatem conciliet. — Simili modo ratio declarat, evangelicam doctrinam mirabilibus quibusdam signis, tamquam certis certae veritatis argumentis, vel ab ipsa origine emicuisse: atque ideo omnes, qui Evangelio fidem adiungunt, non temere adiungere, tamquam doctas fabulas secutos¹⁾, sed rationabili prorsus obsequio intelligentiam et iudicium suum divinae succurrere auctoritate. Illud autem non minoris pretii esse intellegitur, quod ratio in perspicuo ponat, Ecclesiam a Christo institutam (ut statuit Vaticana Synodus „ob suam admirabilem propagationem, eximiam sanctitatem et inexhaustam in omnibus locis fecunditatem, ob catholicam unitatem, invictamque stabilitatem, magnum quoddam et perpetuum esse motivum credibilitatis, et divinae suae legationis testimonium irrefragabile²⁾“.

Solidissimis ita positis fundamentis, perpetuus et multiplex adhuc requiritur philosophiae usus, ut sacra Theologia naturam, habitum, ingeniumque verae scientiae suscipiat atque induat. In hac enim nobilissima disciplinarum magnopere necesse est, ut multae ac diversae caelestium doctrinarum partes in unum veluti corpus colligantur, ut suis quaeque locis convenienter dispositae, et ex propriis principiis derivatae apto inter se nexu cohaereant; demum ut omnes et singulae suis iisque invictis argumentis confirmentur. — Nec silentio praetereunda, aut minimi facienda est accuratior illa atque uberior rerum, quae creduntur, cognitio, et ipsorum fidei mysteriorum, quoad fieri potest, aliquando lucidior intelligentia, quam Augustinus aliique Patres et laudarunt et assequi studuerunt, quamque ipsa Vaticana Synodus³⁾ fructuosissimam esse decrevit. Eam siquidem cognitionem et intelligentiam plenius et facilius certe illi consecuntur, qui cum integritate vitae fideique studio ingenium coniungunt philosophicis disciplinis expolitur, praesertim cum eadem Synodus Vaticana doceat, eiusmodi sacrorum dogmatum intelligentiam „tum ex eorum, quae naturaliter cognoscuntur, analogia; tum e mysteriorum ipsorum nexu inter se et cum fine hominis ultimo“ peti oportere⁴⁾.

Postremo hoc quoque ad disciplinas philosophicas pertinet, veritates divinitus traditas religiose tueri, et iis qui oppugnare audeant resistere. Quam ad rem, magna est philosophiae laus, quod fidei propugnaculum ac veluti firmum religionis munimentum habeatur. *Est quidem*, sicut Clemens Alexandrinus testatur, „per se perfecta et nullius indiga Servatoris doctrina, cum sit Dei virtus et sapientia. Accedens autem graeca philosophia veritatem non facit potentioorem; sed cum debiles efficiat sophistarum adversus eam argumentationes; et propulset dolosas adversus veritatem insidias, dicta est vineae apta sepes et vallus⁵⁾“.

Profecto sicut inimici catholici nominis, adversus religionem pugnaturi, bellicos apparatus plerumque a philosophica ratione mutuuntur, ita divinarum scientiarum defensores plura e philosophiae penu depromunt, quibus revelata dogmata valeant propugnare. Neque mediocriter in eo triumphare fides christiana censenda est, quod adversariorum arma, humanae rationis artibus ad nocendum comparata, humana ipsa ratio potenter expediteque repellat. Quam speciem religiosi certaminis ab ipso gentium Apostolo usurpatam commemorat S. Hieronymus scribens ad Magnum: „Ductor christiani exercitus Paulus et orator invictus, pro Christo causam agens, etiam inscriptionem fortuitam arte torquet in argumentum fidei: didicerat enim a vero David extorquere de manibus hostium gladium, et Goliath superbissimi caput proprio mucrone truncare⁶⁾“.

Atque ipsa Ecclesia istud a philosophia praesidium christianos doctores petere non tantum suadet, sed etiam iubet. Etenim Concilium Lateranense V. posteaquam constituit, „omnem assertionem veritati illuminatae fidei contrariam omnino falsam esse, eo quod verum vero minime contradicat⁷⁾“.

philosophiae doctoribus praecipit, ut

¹⁾ II. Petr. I, 16.

²⁾ Const. dogm. de Fid. Cath. cap., 3.

³⁾ Const. cit., cap. 4.

⁴⁾ Ibid.

⁵⁾ Strom. lib. I, c. 20.

⁶⁾ Epist. ad Magn.

⁷⁾ Bulla Apostolici regiminis.

in dolosis argumentis dissolventis studiose versentur; siquidem, ut Augustinus testatur, „si ratio contra divinarum Scripturarum auctoritatem redditur, quamlibet acuta sit, fallit veri similitudine; nam vera esse non potest¹⁾“.

Verum ut pretiosis hisce, quos memoravimus, afferendis fructibus par philosophia inveniatur, omnino oportet, ut ab eo tramite numquam deflectat, quem et veneranda Patrum antiquitas ingressa est, et Vaticana Synodus solemniter auctoritatis suffragio comprobavit. Scilicet cum plane compertum sit, plurimas ex ordine supernaturali veritates esse accipiendas, quae cuiuslibet ingenii longe vincunt acumen, ratio humana, propriae infirmitatis conscia, maiora se affectare ne audeat, neque easdem veritates negare, neve propria virtute metiri, neu pro lubitu interpretari; sed eas potius plena atque humili fide suscipiat, et summi honoris loco habeat, quod sibi liceat, in morem ancillae et pedisequae, famulari caelestibus doctrinis, easque aliqua ratione, Dei beneficio, attingere. — In iis autem doctrinarum capitibus, quae percipere humana intelligentia naturaliter potest, aequum plane est, sua metodo, suisque principiis et argumentis uti philosophiam: non ita tamen, ut auctoritati divinae sese audacter subtrahere videatur. Imo, cum constet, ea quae revelatione innotescunt, certa veritate pollere, et quae fidei adversantur pariter cum recta ratione pugnare, noverit philosophus catholicus se fidei simul et rationis iura violaturum, si conclusionem aliquam amplectatur, quam revelatae doctrinae repugnare intellexerit.

Novimus profecto non deesse, qui facultates humanae naturae plus nimio extollentes, contendunt, hominis intelligentiam, ubi semel divinae auctoritati subiiciatur, e nativa dignitate excidere, et quodam quasi servitutis iugo demissam plurimum retardari atque impediri, quominus ad veritatis excellentiaeque fastigium progrediatur. — Sed haec plena erroris et fallaciae sunt; eoque tandem spectant, ut homines, summa cum stultitia, nec sine crimine ingrati animi, sublimiores veritates repudient, et divinum beneficium fidei, ex qua omnium bonorum fontes etiam in civilem societatem fluxere, sponte reiiciant. Etenim cum humana mens certis finibus, iisque satis angustis, conclusa teneatur, pluribus erroribus, et multarum rerum ignorantia est obnoxia. Contra fides christiana, cum Dei auctoritate nitatur, certissima est veritatis magistra; quam qui sequitur, neque errorum laqueis irretitur, neque incertarum opinionum fluctibus agitur. Quapropter qui philosophiae studium cum obsequio fidei christianae coniungunt, ii optime philosophantur: quandoquidem divinarum veritatum splendor, animo exceptus, ipsam iuvat intelligentiam; cui non modo nihil de dignitate detrahit, sed nobilitatis, acuminis, firmitatis plurimum addit. — Cum vero ingenii aciem intendunt in refellendis sententiis, quae fidei repugnant, et in probandis, quae cum fide cohaerent, digne ac perutiliter rationem exercent: in illis enim prioribus, causas erroris deprehendunt, et argumentorum, quibus ipsae fulciuntur, vitium dignoscunt: in his autem posterioribus, rationum momentis potiuntur, quibus solide demonstrantur et cuilibet prudenti persuadeantur. Hac vero industria et exercitatione augeri mentis opes et explicari facultates qui neget, ille veri falsique discrimen nihil conducere ad profectum ingenii, absurde contendat necesse est. Merito igitur Vaticana Synodus praeclara beneficia, quae per fidem rationi praestantur, his verbis commemorat: „Fides rationem ab erroribus liberat ac tuetur, eamque multiplex cognitione instruit²⁾“. Atque idcirco homini, si saperet, non culpanda fides, veluti rationi et naturalibus veritatibus inimica, sed dignae potius Deo grates essent habendae, vehementerque laetandum, quod, inter multas ignorantiae causas et in mediis errorum fluctibus, sibi fides sanctissima illuxerit, quae, quasi sidus amicum, citra omnem errandi formidinem portum veritatis commonstrat.

Quod si, Venerabiles Fratres, ad historiam philosophiae respiciatis, cuncta, quae paullo ante diximus, re ipsa comprobari intelligetis. Et sane philosophorum veterum, qui fidei beneficio caruerunt, etiam qui habebantur sapientissimi, in pluribus deterrime errarunt. Nostis enim, inter nonnulla vera, quam saepe falsa et absona, quam multa incerta et dubia tradiderint de vera divinitatis ratione, de prima rerum origine, de mundi gubernatione, de divina futurorum cognitione, de malorum causa et principio, de ultimo fine hominis, aeternaque beatitudine, de virtutibus et vitiis, aliisque doctrinis, quarum

¹⁾ Epist. 143 (al. 7), ad Marcellin., n. 7.

²⁾ Const. dogm. de Fid. Cath., cap. 4.

vera certaue notitia nihil magis est hominum generi necessarium. — Contra vero primi Ecclesiae Patres et Doctores, qui satis intellexerant, ex divinae voluntatis consilio, restitutorem humanae etiam scientiae esse Christum, qui Dei virtus est Deique sapientia, ¹⁾ et „in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi²⁾“, veterum sapientum libros investigandos, eorumque sententias cum revelatis doctrinis conferendas susceperunt: prudentique delectu quae in illis vere dicta et sapienter cogitata occurrerent, amplexi sunt, ceteris omnibus vel emendatis, vel reiectis. Nam providissimus Deus, sicut ad Ecclesiae defensionem martyres fortissimos, magnae animae prodigos, contra tyrannorum saevitiem excitavit, ita philosophis falsi nominis aut haereticis viros sapientia maximos obiecit, qui revelatarum veritatum thesaurum etiam rationis humanae praesidio tuerentur. Itaque ab ipsis Ecclesiae primordiis, catholica doctrina eos nacta est adversarios multo infesissimos, qui christianorum dogmata et instituta irridentes, ponebant plures esse deos, mundi materiam principio causaque caruisse, rerumque cursum caeca quadam vi et fatali contineri necessitate, non divinae providentiae consilio administrari. Iamvero cum his insanientis doctrinae magistris mature congressi sunt sapientes viri, quos *Apologetas* nominamus, qui, fide praeunte, ab humana quoque sapientia argumenta sumpserunt, quibus constituerent unum Deum, omni perfectionum genere praestantissimum esse colendum; res omnes e nihilo omnipotenti virtute, productas, illius sapientia vigere, singulasque ad proprios fines dirigi ac moveri. — Principem inter illos sibi locum vindicat *S. Iustinus* martyr, qui posteaquam celeberrimas graecorum Academias, quasi experiendo, lustrasset, plenoque ore non nisi ex revelatis doctrinis, ut idem ipse fatetur, veritatem hauriri posse pervidisset, illas toto animi ardore complexus, calumniis purgavit, penes Romanorum Imperatores acriter copioseque defendit, et non pauca graecorum philosophorum dicta cum eis composuit. — Quod et *Quadratus* et *Aristides*, *Hermias* et *Athenagoras* per illud tempus egregie praestiterunt. Neque minorem in eadem causa gloriam adeptus est *Irenaeus*, martyr invictus, Ecclesiae Lugdunensis Pontifex; qui cum strenue refutaret perversas orientalium opiniones, Gnosticorum opera per fines romani imperii disseminatas, „origines haereseon singularum (auctore Hieronymo), et ex quibus philosophorum fontibus emanarint. . . . explicavit“ ³⁾. — Nemo autem non novit *Clementis Alexandrini* disputationes, quas idem Hieronymus sic, honoris causa, commemorat: „Quid in illis indoctum? Imo „quid non de media philosophia est?“ ⁴⁾ — Multa ipse quidem incredibili varietate disseruit ad condendam philosophiae historiam, ad artem dialecticam rite exercendam, ad concordiam rationis cum fide conciliandam utilissima. — Hunc secutus *Origines*, scholae Alexandrinae magisterio insignis, graecorum et orientalium doctrinis eruditissimus, preplura eademque laboriosa edidit volumina, divinis litteris explanandis, sacrisque dogmatibus illustrandis mirabiliter opportuna; quae licet erroribus, saltem ut nunc extant, omnino non vacent, magnam tamen complectuntur vim sententiarum, quibus naturales veritates et numero et firmitate augentur. — Pugnat cum haereticis *Tertullianus* auctoritate sacrarum Litterarum cum philosophis, mutato armorum genere, philosophice; hos autem tam acute et erudite convicit, ut iisdem palam fidenterque obiiciat: „Neque de scientia, neque de disciplina, ut putatis, aequamur“ ⁵⁾. — *Arnobius* etiam, vulgatis adversus gentiles libris, et *Lactantius* divinis praesertim Institutionibus, pari eloquentia et robore dogmata ac praecepta catholicae sapientiae persuadere hominibus strenue nituntur, non sic philosophiam evertentes, ut Academici solent ⁶⁾, sed partim suis armis, partim vero ex philosophorum inter se concertatione sumptis eos revincentes ⁷⁾. — Quae autem de anima humana, de divinis attributis aliisque maximi momenti quaestionibus magnus *Athanasius* et *Crysostomus* oratorum princeps, scripta reliquerunt, ita omnium iudicio, excellunt, ut prope nihil ad illorum subtilitatem et copiam addi posse videatur. — Et ne singulis recensendis nimii simus, summorum numero virorum, quorum est

¹⁾ I. Cor, I, 24.

²⁾ Coloss. II, 3.

³⁾ Epist. ad Magn.

⁴⁾ Loc. cit.

⁵⁾ Apologet. § 46.

⁶⁾ Inst. VII, cap. 7.

⁷⁾ De opif. Dei cap. 21.

mentio facta, adiungimus *Basilium* magnum et utrumque *Gregorium*, qui cum Athenis, ex domicilio totius humanitatis, exiissent philosophiae omnis apparatu affatim instructi, quas sibi quisque doctrinae opes inflammato studio pepererat, eas ad haereticos refutandos, instituendosque christianos converterunt. — Sed omnibus veluti palmam praeripuisse visus est *Augustinus*, qui ingenio praepotens, et sacris profanisque disciplinis ad plenum imbutus, contra omnes suae aetatis errores acerrime dimicavit fide summa, doctrina pari. Quem ille philosophiae locum non attigit; imo vero quem non diligentissime investigavit, sive cum altissima fidei mysteria et fidelibus aperiret, et contra adversariorum vesanos impetus defenderet; sive cum Academicorum aut Manichaeorum commentis deletis, humanae scientiae fundamenta et firmitudinem in tuto collocavit, aut malorum, quibus premuntur homines, rationem et originem et causas est persecutus? Quanta de Angelis, de anima, de mente humana, de voluntate et et libero arbitrio, de religione et de beata vita, de tempore et aeternitate, de ipsa quoque mutabilitate corporum natura subtilissime disputavit? — Post id tempus per Orientem *Ioannes Damascenus*, Basilii et Gregorii Nazianzeni vestigia ingressus, per Occidentem vero *Boetius* et *Anselmus*, Augustini doctrinas professi, patrimonium philosophiae plurimum locupletarunt.

Exinde mediae aetatis Doctores, quos *Scholasticos* vocant, magnae molis opus aggressi sunt nimirum segetes doctrinae fecundas et uberes, amplissimis Sanctorum patrum voluminibus diffusas, diligenter congerere, congestasque uno velut loco condere, in posterorum usum et commoditatem. — Quae autem scholasticae disciplinae sit origo, insoles et excellentia, iuvat hic, Venerabiles Fratres, verbis sapientissimi viri, Praedecessoris Nostri Sixti V. fusius aperire: „Divino Illius munere, qui solus dat spiritum scientiae et sapientiae et intellectus, quique Ecclesiam suam per saeculorum aetates, prout opus est, novis beneficiis auget, novis praesidiis instruit, inventa est a maioribus nostris sapientissimis viris, Theologia scholastica, quam duo potissimum gloriosi Doctores, angelicus S. Thomas et seraphicus S. Bonaventura, clarissimi huius facultatis professores . . . excellenti ingenio, assiduo studio, magnis laboribus et vigiliis excoluerunt, atque ornarunt, eamque optime dispositam, multisque modis praeclare explicatam posteris tradiderunt. Et huius quidem tam salutaris scientiae cognitio et exercitatio, quae ab uberrimis divinarum Litterarum, summorum Pontificum, sanctorum Patrum et Conciliorum fontibus dimanat, semper certe maximum Ecclesiae adiumentum afferre potuit, sive ad Scripturas ipsas vere et sane intelligendas et interpretandas, sive ad Patres securius et utilius perlegendos et explicandos, sive ad varios errores et haereses detegendas et reffellendas: his vero novissimis diebus, quibus iam advenerunt tempora illa periculosa ab Apostolo descripta, et homines blasphemi, superbi, seductores proficiunt in peius, errantes et alios in errorem mittentes, sane catholicae fidei dogmatibus confirmandis et haeresibus confutandis pernecessaria est¹⁾. Quae verba quamvis Theologiam scholasticam dumtaxat complecti videantur, tamen esse quoque de Philosophia eiusque laudibus accipienda perspicitur. Siquidem praeclarae dotes, quae Theologiam scholasticam hostibus veritatis faciunt tantopere formidolosam, nimirum, ut idem Pontifex addit, „apta illa et inter se nexa rerum et causarum cohaerentia, ille ordo et dispositio tamquam militum in pugnando instructio, illae dilucidae definitiones et distinctiones, illa argumentorum firmitas et acutissimae disputationes, quibus lux a tenebris, verum a falso distinguitur, haereticorum mendacia multis praestigiis et fallaciis involuta, tamquam veste detracta, patefiunt et denudantur“²⁾, praeclarae, inquit, et mirabiles istae dotes unice a recto usu repetendae sunt eius philosophiae, quam magistri scholastici, data opera et sapienti consilio, in disputationibus etiam theologicis, passim usurpare consueverunt. — Praeterea cum illud sit scholasticorum Theologorum proprium ac singulare, ut scientiam humanam ac divinam arctissimo inter se vinculo coniunxerint, profecto Theologia, in qua illi excelluerunt, non erat tantum honoris et commendationis ab opinione hominum adeptura, si maneam atque imperfectam aut levem philosophiam adhibuissent.

Iamvero inter Scholasticos Doctores, omnium princeps et magister, longe eminent *Thomas Aquinas*; qui uti Caietanus animadvertit, veteres *doctores sacros quia summe veneratus est, ideo*

¹⁾ Bulla *Triumphantis*, an. 1588.

²⁾ Bull. cit.

*intellectum omnium quodammodo sortitus est.*¹⁾ Illorum doctrinas, velut dispersa cuiusdam corporis membra, in unum Thomas collegit et coagmentavit, miro ordine digessit, et magnis incrementis ita adauxit, ut catholicae Ecclesiae singulare praesidium et decus iure meritoque habeatur. — Ille quidem ingenio docilis et acer, memoria facilis et tenax, vitae integerrimus, veritatis unice amator, divina humanaque scientia praedives, Soli comparatus, orbem terrarum calore virtutum fovit, et doctrinae splendore complevit. Nulla est philosophiae pars, quam non acute simul et solide pertractarit: de legibus ratiocinandi, de Deo et incorporeis substantiis, de homine aliisque sensibilibus rebus, de humanis actibus eorumque principiis ita disputavit, ut in eo neque copiosa quaestionum seges neque apta partium dispositio, neque optima procedendi ratio, neque principiorum firmitas aut argumentorum robor, neque dicendi perspicuitas aut proprietates, neque abstrusa quaeque explicandi facilitas desideretur.

Illud etiam eccedit, quod philosophicas conclusiones angelicus Doctor speculatus est in rerum rationibus et principiis, quae quamlatissime patent, et infinitarum fere veritatum semina suo velut gremio concludunt, a posterioribus magistris opportuno tempore et uberrimo cum fructu aperienda. Quam philosophandi rationem cum in erroribus refutandis pariter adhiberit, illud a se ipse impetravit, ut et superiorum temporum errores omnes unus debellarit, et ad profligandos, qui perpetua vice in posterum exoriturum sunt, arma invictissima suppeditarit. — Praeterea rationem, ut par est, a fide apprime distinguens, utramque tamen amice consocians, utriusque tum iura conservavit, tum dignitati consuluit, ita quidem ut ratio ad humanum fastigium Thomae pennae eversa, iam vere nequeat sublimius assurgere, neque fides a ratione fere possit plura aut validiora adiumenta praestolari quam quae iam est per Thomam consecuta.

Has ob causas, doctissimi homines, superioribus praesertim aetatibus, theologiae et philosophiae laude praestantissimi, conquisitis incredibili studio Thomae voluminibus immortalibus, angelicae sapientiae eius sese non tam excolendos, quam penitus innutriendos tradiderunt. — Omnes prope conditores et legiferos Ordinum religiosorum iussisse constat sodales suos, doctrinis S. Thomae studere et religiosius haerere, cauto, ne cui eorum impune liceat a vestigiis tanti viri vel minimum discedere. Ut Dominicanam familiam praetereamus, quae summo hoc magistro iure quodam suo gloriatur, ea lege teneri Benedictinos, Carmelitas, Augustinianos, Societatem Jesu, aliosque sacros Ordines complures, statuta singulorum testantur.

Atque hoc loco magna cum voluptate provolat animus ad celeberrimas illas, quae olim in Europa floruerunt, Academias et Scholas, Parisiensem nempe, Salmantinam, Complutensem, Duacenam, Tolosanam Lovaniensem, Patavinam, Bononiensem, Neapolitanam, Conimbricensem, aliasque permultas. Quarum Academiarum, nomen aetate quodammodo crevisse, rogatasque sententias, cum graviora agerentur negotia, plurimum in omnes partes valuisse, nemo ignorat. Iamvero compertum est, in magnis illis humanae sapientiae domiciliis, tamquam in suo regno, Thomam consedissem principem; atque omnium vel doctorum vel auditorum animos miro consensu in unius angelici Doctoris magisterio et auctoritate conquievisse.

Sed, quod pluris est, Romani Pontifices praedecessores Nostri sapientiam Thomae Aquinatis singularibus laudum praeconiis, et testimoniis amplissimis prosecuti sunt. Nam Clemens VI.²⁾, Nicolaus V.³⁾, Benedictus XIII.⁴⁾, aliique testantur, admirabili eius doctrina universam Ecclesiam illustrari; S. Pius V.⁵⁾, vero fatetur eadem doctrina haereses confusas et convictas dissipari, orbemque universum a pestiferis quotidie liberari erroribus; alii cum Clemente XII.⁶⁾, uberrima bona ab eius scriptis in Ecclesiam universam dimanasse, Ipsumque eodem honore, colendum esse affirmant, qui summis Ecclesiae doctoribus, Gregorio, Ambrosio, Augustino et Hieronymo defertur; alii tandem S. Thomam proponere non dubitarunt.

¹⁾ In 2. m 2. ea, q. 148, a. 4. in fin.

²⁾ Bulla *In Ordine*.

³⁾ Breve ad FF. Ord. Praedic. 1451.

⁴⁾ Bulla *Pretiosus*.

⁵⁾ Bulla *Maribilis*.

⁶⁾ Bulla *Verbo Dei*.

Academiis et magnis Lyceis exemplar et magistrum, quem tuto pede sequerentur. Qua in re memoratu dignissima videntur B. Urbani V. verba ad Academiam Tolosanam: *Volumus et tenore praesentium vobis iniungimus, ut B. Thomae doctrinam tamquam veridicam et catholicam sectemini, eandemque studeatis totis viribus ampliare* ¹⁾. Urbani autem exemplum Innocentius XII. ²⁾ in Lovaniensi studiorum Universitate, et Benedictus XIV. ³⁾ in Collegio Dionysiano Granatensium renovarunt. — His vero Pontificum maximorum de Thoma Aquinate iudiciis, veluti cumulus, Innocentii VI. testimonium accedat: *Huius (Thomae) doctrina prae ceteris, excepta canonica, habet proprietatem verborum, modum dicendorum, veritatem sententiarum, ita ut numquam qui eam tenuerint, inveniantur a veritatis tramite deviasse; et qui eam impugnaverit, semper fuerit de veritate suspectus* ⁴⁾.

Ipsa quoque Concilia Oecumenica, in quibus eminent lectus ex toto orbe terrarum flos sapientiae, singularem Thomae Aquinati honorem habere perpetuo studuerunt. In Conciliis Lugdunensi, Viennensi, Florentino, Vaticano, deliberationibus et decretis Patrum interfuisse Thomam et pene praefuisse dixeris, adversus errores Graecorum, haeticorum et rationalistarum ineluctabili vi et faustissimo exitu decertantem. — Sed haec maxima est et Thomae propria, nec cum quoquam ex doctoribus catholicis communicata laus, quod Patres Tridentini, in ipso medio conclavi ordini habendo, una cum divinae Scripturae codicibus et Pontificum Maximorum decretis *Summam* Thomae Aquinatis super altari patere voluerunt, unde consilium, rationes, oracula peterentur.

Postremo haec quoque palma viro incomparabili reservata videbatur, ut ab ipsis catholici nominis adversariis obsequia, praeconia, admirationem extorqueret. Nam exploratum est, inter haeticarum factionum duces non defuisse, qui palam profiterentur, sublata semel e medio doctrina Thomae Aquinatis, se facile posse *cum omnibus catholicis doctoribus subire certamen et vincere, et Ecclesiam dissipare* ⁵⁾. — Inanis quidem spes, sed testimonium non inane.

His rebus et causis, Venerabiles Fratres, quoties respicimus ad bonitatem, vim praeclarasque utilitates eius disciplinae philosophicae, quam maiores nostri adamarunt, iudicamus temere esse commisum, ut eidem suus honos non semper, nec ubique permanserit: praesertim cum philosophiae scholasticae et usum diuturnum et maximorum virorum iudicium, et quod caput est, Ecclesiae suffragium favisse constaret. Atque in veteris doctrinae locum nova quaedam philosophiae ratio hac illac successit, unde non ii percepti sunt fructus optabiles ac salutare, quos Ecclesia et ipsa civilis societas maluissent. Adnitentibus enim Novatoribus saeculi XVI. placuit philosophari citra quempiam ad fidem respectum, petita dataque vicissim potestate quaelibet pro lubito ingenioque excogitandi. Qua ex re pronum fuit, genera philosophiae plus aequo multiplicari, sententiasque diversas atque inter se pugnantem oriri etiam de iis rebus, quae sunt in humanis cognitionibus praecipuae. A multitudine sententiarum ad haesitationes dubitationesque persaepe ventum est: a dubitationibus vero in errorem quam facile mentes hominum delabantur, nemo est qui non videat. — Hoc autem novitatis studium, cum homines imitatione trahantur, catholicorum quoque philosophorum animos visum est alicubi pervasisse; qui patrimonio antiquae sapientiae posthabito, nova moliri, quam vetera novis augere et perficere maluerunt, certe minus sapienti consilio, et non sine scientiarum detrimento. Etenim multiplex haec ratio doctrinae, cum in magistrorum singulorum auctoritate arbitrioque nitatur, mutabile habet fundamentum, eaque de causa non firmam atque stabilem neque robustam, sicut veterem illam, sed nutantem et levem facit philosophiam. Cui si forte contingat, hostium impetu ferendo vix parem aliquando inveniri, eius rei agnoscat in seipsa residere causam et culpam. — Quae cum dicimus non eos profecto improbamus doctos homines atque solertes, qui industriam et eruditionem suam, ab novorum inventorum opes ad

¹⁾ Const. 5. dat. die 3. aug. 1368 ad Cancell. Univ. Tolos.

²⁾ Litt. in form. Brev., die 6. febr. 1694.

³⁾ Litt. in form. Brev., die 21. Aug., 1752.

⁴⁾ Serm. de S. Thom.

⁵⁾ Beza — Bucerus.

excolendam philosophiam afferunt; id enim probe intelligimus ad incrementa doctrinae pertinere. Sed magnopere cavendum est, ne in illa industria atque eruditione tota aut praecipua exercitatio versetur. — Et simili modo de sacra Theologia iudicetur; quam multiplices eruditionis adiumento iuvare atque illustrari quidem placet, sed omnino necesse est gravi Scholasticorum more tractari, ut revelationis et rationis coniunctis in illa viribus, *invictum fidei propugnaculum*¹⁾ esse perseveret.

Optimo itaque consilio cultores disciplinarum philosophicarum non pauci, cum ad instaurandam utiliter philosophiam novissime animum adiecerint, praeclaram Thomae Aquinatis doctrinam restituere, atque in pristinum decus vindicare studuerunt et student. Pari voluntate plures ex ordine Vestro, Venerabiles Fratres, eadem alacriter viam esse ingressos, magna cum animi Nostri laetitia cognovimus. Quos cum laudamus vehementer, tum hortamur, ut in suscepto consilio permaneant: reliquos vero omnes ex Vobis singulatim monemus, nihil Nobis esse antiquius et optabilius, quam ut sapientiae rivos purissimos ex angelico Doctore iugi et praedivite vena dimanantes, studiosae iuventuti large copioseque universi praebentis.

Quae autem faciunt, ut magno id studio velimus, plura sunt. — Principio quidem, cum in hac tempestate nostra, machinationibus et astu fallacis cuiusdam sapientiae, christiana fides opugnari soleat, cuncti adolescentes, sed ii nominatim qui in Ecclesiae spem succrescunt, polenti ac robusto doctrinae pabulo ob eam causam enutriendi sunt, ut viribus validi, et copioso armorum apparatu instructi, mature assuescant causam religionis fortiter et sapienter agere; *parati semper secundum Apostolica monita, ad satisfactionem omni poscenti rationem de ea, quae in nobis est, spe*²⁾ *et exhortari in doctrina sana, et eos qui contradicunt, arguere*³⁾. — Deinde plurimi ex iis hominibus qui, abalienato a fide animo, instituta catholica oderunt, solam sibi esse magistram ac ducem rationem profitentur. Ad hos autem sanandos, et in gratiam cum fide catholica restituendos, praeter supernaturale Dei auxilium, nihil esse opportunius arbitramur, quam solidam Patrum et Scholasticorum doctrinam, qui firmissima fidei fundamenta, divinam illius originem, certam veritatem, argumenta quibus suadetur, beneficia in humanum genus collata, perfectamque cum ratione concordiam tanta evidentia et vi commonstrant, quanta flectendis mentibus vel maxime invitis et repugnantibus abunde sufficiat.

Domestica vero, atque civilis ipsa societas, quae ob perversarum opinionum pestem quanto in discrimine versetur, universi perspicimus, profecto pacatior multo et securior consisteret, si in Academiis et scholis sanior traderetur, et magisterio Ecclesiae conformior doctrina, qualem Thomae Aquinatis volumina complectuntur. Quae enim de germana ratione libertatis, hoc tempore in licentiam abeuntis de divina cuiuslibet auctoritatis origine, de legibus earumque vi de paterno et aequo summorum Principum imperio, de obtemperacione sublimioribus potestatibus, de mutua inter omnes caritate; quae scilicet de his rebus, et aliis generis ejusdem a Thoma disputantur, maximum atque invictum robur habent ad evertenda ea iuris novi principia, quae pacato rerum ordini et publicae salutis periculosa esse dignoscuntur. — Demum cunctae humanae disciplinae spem incrementi praecipere, plurimumque sibi debent praesidium polliceri ab hac, quae Nobis est proposita, disciplinarum philosophicarum instauracione. Etenim a philosophia tamquam a moderatrice sapientia, sanam rationem rectumque modum bonae artes mutuari, ab eaque tamquam vitae communi fonte, spiritum haurire consueverunt. Facto et constanti experientia comprobatur, artes liberales tunc maxime floruisse, cum incolumis honor et sapiens iudicium philosophiae stetit; neglectas vero et prope oblitteratas iacuisse, inclinatas atque erroribus vel ineptiis implicita philosophia. — Quapropter etiam physicae disciplinae, quae nunc tanto sunt in pretio, et tot preclare inventis singularem ubique cient admirationem sui, ex restituta veterum philosophia non modo nihil detrimenti, sed plurimum praesidii sunt habiturae. Illarum enim fructuosae exercitacioni et incremento non sola satis est consideratio factorum, contemplatioque naturae; sed, cum

¹⁾ Sixtus V. Bull. cit.

²⁾ I. Pet. III. 15.

³⁾ Tit. I, 9.

facta constiterint, altius assurgendum est, et danda solerter opera naturis rerum corporearum agnoscendis, investigandisque legibus, quibus parent, et principiis, unde ordo illarum et unitas in varietate, et mutua affinitas in diversitate proficiscuntur. Quibus investigationibus mirum quantam philosophia scholastica vim et lucem et opem est allatura, si sapienti ratione tradatur.

Qua in re et illud monere iuvat, nonnisi per summam iniuriam eidem philosophiae vitio verti quod naturalium scintiarum profectui et incremento adversetur. Cum enim Scholastici, sanctorum Patrum sententiam secuti, in Anthropologia passim tradiderint, humanam intelligentiam nonnisi ex rebus sensibilibus ad noscendas res corpore materiaeque carentes evehi, sponte sua intellexerunt, nihil esse philosopho utilius, quam naturae arcana diligenter investigare, et in rerum physicarum studio diu multumque versari. Quod et facto suo confirmarunt: nam S. Thomas, B. Albertus Magnus, aliique Scholasticorum principes, non ita se contemplationi philosophiae dederunt, ut non etiam multum operae in naturalium rerum cognitione collocarint: imo non pauca sunt in hoc genere dicta eorum et scita, quae recentes magistri probent, et cum veritate congruere fateantur. Praeterea, hac ipsa aetate, plures iique insignes scientiarum physicarum doctores palam aperteque testantur, inter certas ratasque recentioris Physicae conclusiones, et philosophica Scholae principia nullam veri nominis pugnam existere.

Nos igitur, dum edicimus libenti gratoque animo excipiendum esse quidquid sapienter dictum, quidquid utiliter fuerit a quopiam inventum atque excogitatum; Vos omnes, Venerabiles Fratres, quam enixe hortamur, ut ad catholicae fidei tutelam et decus, ad societatis bonum, ad scientiarum omnium incrementum auream sancti Thomae sapientiam restituatis, et quam latissime propagetis. Sapientiam sancti Thomae dicimus: si quid enim est a doctoribus Scholasticis vel nimia subtilitate quaesitum, vel parum considerate traditum, si quid cum exploratis posterioris aevi doctrinis minus cohaerens, vel denique quoquo modo non probabile, id nullo pacto in animo est aetati nostrae ad imitandum proponi.

Ceterum, doctrinam Thomae Aquinatis studeant magistri, a Vobis intelligenter lecti, in discipulorum animos insinuare; eiusque prae ceteris soliditatem atque excellentiam in perspicuo ponant. Eandem Academiae a Vobis institutae aut istituendae illustrent ac tueantur, et ad grassantium errorum refutationem adhibeant. — Ne autem supposita pro vera, neu corrupta pro sincera bibatur, providete ut sapientia Thomae ex ipsis eius fontibus hauriatur, aut saltem ex iis rivis, quos ab ipso fonte deductos, adhuc integros et illimes decurrere certa et concors doctorum hominum sententia est, sed ab iis, qui exinde fluxisse dicuntur, re autem alienis et non salubribus aquis creverunt, adolescentium animos arcendos curate.

Probe autem novimus conatus Nostros irritos futuros, nisi communia cepta, Venerabiles Fratres ille secundet, qui *Deus scientiarum* in divinis eloquiis¹⁾ appellatur; quibus etiam monemur, *omne datum optimum et omne donum perfectum desursum esse, decedens a Patre luminum*²⁾. Et rursus: *Si quis indiget sapientia, postulet a Deo; qui dat omnibus affluenter, et non improperat; et dabitur ei*³⁾. — Igitur hac quoque in re exempla sequamur Doctoris angelici, qui numquam se lectioni aut scriptioni dedit, nisi propitiato precibus Deo; quique candide confesus est, quidquid sciret, non tam se studio aut labore suo sibi peperisse, quam divinus accepisse: ideoque humili et concordii obsecratione Deum simul omnes exoremus, ut in Ecclesiae filios spiritum scientiae et intellectus emittat, et aperiat eis sensum ad intelligendam sapientiam.

Atque ad uberiores percipiendos divinae bonitatis fructus, etiam B. Virginis Mariae, quae sedes sapientiae appellatur efficacissimum patrociniū apud Deum interponite; simulque deprecatores adhibite purissimum Virginis Sponsū B. Iosephum et Petrum ac Paulum Apostolos maximos, qui orbem terrarum, impura errorum lue corruptum, veritate renovarunt, et caelestis sapientiae lumine compleverunt.

¹⁾ I. Reg. II, 3.

²⁾ Iac. I, 17.

³⁾ Ibid. v. 5.

Denique divini auxilii spe freti, et pastorali Vestro studio confisi Apostolicam benedictionem, caelestium munerum auspicem et singularis Nostrae benevolentiae testem, Vobis omnibus, Venerabiles Fratres, universoque Clero et populo singulis commisso, peramanter in Domino impertimur.

Datum Romae apud S. Petrum, die 4. Augusti an. 1879, Pontificatus Nostri anno Secundo.

LEO PP. XIII.

II.

Decretum urbis et orbis.

Docet Ecclesiasticus eos laudandos, qui in generatione sua gloriosi fuerint; singulari igitur honoris ritu colendi Sancti Joachim et Anna, qui Immaculatam Virginem Deiparam quum genuerint, gloriosissimi equidem fuere: *De fructu ventris vestri*, ut ipsos alloquitur Damascenus, *cognoscimini; pie enim et sancte in humana natura vitam agentes filiam Angelis superiorem, et nunc Angelorum Dominam edidistis* (Or. I. de Virg. Mariae Nativ.). Quum itaque filiorum gloria parentes coronet, nil mirum si Ecclesia et a primaevis temporibus praecipuo cultu ac religione prosequuta sit Sanctum Patriarham Joachim ejusque beatam conjugem Annam: hos siquidem Ecclesiae Patres insignibus exornarunt laudibus ac penes Fideles eo crevit veneratio iis exhibita, ut in ipsorum honorem templa extructa fuerint, et piae Sodalitates erectae. Immo et Christiani Principes non semel supplicibus votis institerunt apud Romanos Pontifices ut solemniori cultu Sancti Deiparae Parentes honorarentur. Piissimis votis libenti animo Romani Pontifices annuerunt, validissimum rati eorumdem fore patrocinium apud Deum et potissimum per eorum filiam Caeli Reginam, cultum a Christifidelibus tributum non modo sua auctoritate firmaverunt, verum etiam peculiaribus privilegiis condecorarunt.

Quoniam vero hisce luctuosissimis temporibus divina misericordia factum est ut quo magis Christianus populus divino auxilio atque caelesti solamine indigeret, eo amplioribus clarificata sit honoribus Beatissima Virgo Maria atque ipsius cultus nova incrementa acceperit: hinc novus splendor ac recens gloria, qua beatissima filia refulsit, et in felicissimos parentes redundaret oportuit. Quare pluribus in Dioecesibus, Sede Apostolica annuente, horum Sanctorum festa solemniori pompa ac ritu celebrata sunt, ad obtinendam praecipue familiarum concordiam et tranquillitatem; immo non defuere Sacrorum Antistites qui ejusdem ritus elevationem per universum orbem ab eadem Apostolica Sede haud semel efflagitaverint.

Haec autem omnia animo recolens Sanctissimus Dominus Noster LEO PAPA XIII. quo suae praesertim devotionis erga Sanctum Joachim, cujus nomine ipse gloriatur, et quod *Praeparatio Domini* interpretatur, conspicuum exhibeat testimonium, confisus fore ut illius aucto cultu, patrocinium quoque validius persentiat Ecclesia, motu proprio mandavit ut per praesens Decretum Sacrorum Rituum Congregationis, Festum Sancti Joachim, Dominica infra Octavam Deiparae Assumptionis occurrens, nec non Festum Sanctae Annae, cum ipso in eodem honore sociatae, diei 26. Julii affixum, a ritu duplici majori ad ritum Duplicis secundae classis eleventur, ac sub tali ritu in Calendario universae Ecclesiae deinceps inscribantur. Die 1. Augusti 1879.

Loco ✠ Sigilli

D. CARD. BARTOLINIUS S. R. C. PRAEFECTUS.

PLACIDUS RALLI S. C. R. SECRETARIUS.

III.

Der Herr k. k. Statthalter hat unterm 16. Oktober l. J. Nr. 14098 das Nachfolgende anher mitgetheilt:
„Um in den Fällen der Evidenzhaltung für die außerhalb des Gebietes der im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder stattfindenden Geburten österreichischer Staatsangehöriger einen gleichmäßigen Vorgang

herzustellen, fand das hohe k. k. Ministerium des Innern zu Folge Erlasses vom 6. Oktober 1879 Z. 9397 im Einvernehmen mit dem hohen k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht und mit dem hohen k. k. Justizministerium anzuordnen, daß die von auswärtigen Matrikenführern ausgestellten, und in dem mir unterstehenden Verwaltungsgebiete einlangenden Geburtscheine für österreichische Staatsangehörige, insoferne der Heimatsorts des ehelichen Vaters, beziehungsweise der unehelichen Mutter des Kindes, für welches der Geburtschein ausgefertigt ist, näher bezeichnet oder bekannt ist, sofort dem betreffenden, für diesen Heimatsort bestellten Matrikenführer zu übermitteln sind. — Von Seite dieses Matrikenführers sind die bezeichneten Geburtscheine in ein besonderes Heft einzulegen, dieses Heft bei den Geburtsmatriken aufzubewahren, und die eingelegten Geburtscheine in einem zu diesem Hefte zu führenden und bei demselben aufzubewahrenden alphabetischen Index zur leichteren Auffindung bei Ertheilung von Auskünften oder Abschriften zu verzeichnen.

Ist der oberwähnte Heimatsort nicht näher bezeichnet, oder überhaupt unbekannt, so hat vorerst die Sicherstellung dieses Heimatsortes im amtlichen Wege behufs Einleitung der vorgezeichneten Amtshandlung von Seite des Matrikenführers stattzufinden.“

Hievon werden die F. B. Pfarr- (Kuratial-) Aemter mit dem Auftrage zur genauen Einhaltung dieses vom hohen k. k. Ministerium des Innern angeordneten Vorganges in die Kenntniß gesetzt.

IV.

Von dem Hof- und Staatshandbuche der österr. ungar. Monarchie erscheint auch im Laufe dieses Jahres eine neue Auflage für das Jahr 1880. Der Subskriptionspreis für ein geheftetes Exemplar wurde wie bisher mit 4 fl., dagegen der Ladenpreis, welcher mit dem Erscheinen des Werkes im Buchhandel zu beginnen hat, mit 5 fl. festgesetzt.

In Folge des Rescriptes des hohen k. k. Statthalterei-Präsidiums vom 18. Oktober l. J. Nr. 3573/praes. wird der Hochw. Didzesanklerus auf das Erscheinen dieses Werkes wegen allfälliger Pränumeration aufmerksam gemacht.

V.

Ueber Ersuchen des hochlbb. steierm. Landesauschusses ddo. 6. und 8. Nov. l. J. Nr. 11552 und Nr. 11827 werden den F. B. Pfarr (Kuratial-) Aemtern die nachfolgenden zwei Stipendien Ausschreibungen zum Behufe der Kundmachung in geeigneter Weise, mitgetheilt:

Z. 11552.

a.

Kundmachung

wegen Verleihung eines Blindenstipendiums.

Es ist ein Handstipendium der Erzherzog Rudolf-Stiftung im jährlichen Betrage von Einhundertfünf Gulden ö. W. in Erledigung gekommen.

Zum Genusse dieses Stipendiums sind in Steiermark geborene Blinde oder erblindete Arme, deren Armuth legal nachgewiesen ist, berufen.

Die Bewerber um dieses Stipendium haben demnach ihre mit dem Taufscheine, dem legalen Dürftigkeits- und Sittenzeugnisse, dem mit der glaubwürdigen ärztlichen Nachweisung über den Zustand der Blindheit belegten Gesuche bis längstens Ende Dezember 1879 an den steierm. Landesauschuß zu überreichen.

Graz am 6. November 1879.

Vom steierm. Landesauschusse.

Z. 11827.

b.

Kundmachung.

Für den am 1. Februar 1880 beginnenden Hebammen-Lehrkurs an der Grazer medizinischen Fakultät kommen mehrere aus der Landesfondskasse fließenden Stipendien an dürftige Schülerinnen der Geburtshilfe zu verleihen, welche Stipendien in einem Unterhaltsbeitrage von täglich 28 kr. während der Dauer des fünfmonatlichen

Lehrkurses und in einer Reisekostenvergütung von 7 kr. per Meile oder $7\frac{1}{2}$ Kilometer des Hin- und Rückweges bei einer mehr als sechsstündigen Entfernung des Wohnortes der Stipendistin von Graz bestehen.

Die Gesuche um Verleihung dieser Stipendien sind längstens bis 1. Jänner 1880 beim steierm. Landesaussschusse in Graz zu überreichen, und mit dem Tauffcheine, Dürftigkeits- und Sittlichkeitszeugnisse, dann mit dem etwaigen Trauungscheine der Bewerberin, weiters mit einem bezirksämtlichen Zeugnisse über deren Gesundheit, geistige und körperliche Fähigkeit zur Erlernung und Ausübung der Geburtshilfe und endlich mit einer glaubwürdigen Nachweisung über die Lesens- und Schreibenskundigkeit zu dokumentiren.

Bei Verleihung von Stipendien wird vorzugsweise auf solche Bewerberinnen Bedacht genommen werden, welche außer dem Besitze der bereits erwähnten Eigenschaften, im kräftigen Alter stehen, verhehlicht oder Wittwen sind, und die erlernte Hebammenkunst auf dem Lande ausüben wollen.

Von Bewerberinnen aus dem slovenischen Theile der Steiermark wird in der Regel die Schreibenskundigkeit nicht gefordert; aber denen, welche des Lesens und Schreibens kundig sind, der Vorzug gegeben.

Graz am 8. November 1879.

Vom steierm. Landesaussschusse.

VI.

Zum gottesdienstlichen Gebrauche. In sehr geschmackvoller Ausstattung in großem Druck, schwarz mit roth, sind in der Vereins-Buchdruckerei in Graz erschienen: Hymnen, Antiphonen, Versikel und Oratorien für besondere Feierlichkeiten. Enthalten sind: Veni sancti Spiritus; Veni Creator; Te Deum; Oratio coram Sanctissimo; pro Imperatore; Alma Redemptoris mater; Ave Regina coelorum; Regina coeli; Salve Regina. — Asperges. — Preis ungebunden 40 fr.; in Leder 1 fl. 50 fr.

Ueberhaupt wird der Zeitungs- und Bücher-Verlag des katholischen Pressevereins zu Graz, welcher sich bereits durch zehn Jahre wohl bewährte, bestens empfohlen.

VII.

Diözesan-Nachrichten.

Ernennungen zu F. B. Lavanter-Konfistorial-Räthen: Der Hochwürdige, Hochwohlgeborne Herr Alexander Setznagel, insul. Abt zc. im Stifte St. Lambrecht, und die Titl. Herren geistlichen Rätthe: Johann Cv. Žuža, Doctor R. Ss. Canonum, Konfistorial-Sekretär u. F. B. Hofkaplan und Franz Ogradi, Spiritual im Priesterhause und prov. Professor an der theol. Diözesan-Lehranstalt in Marburg, wurden zu F. B. Lavanter Konfistorial-Räthen ernannt.

Zu F. B. Lavanter geistl. Rätthen wurden ernannt die Herren: Urban Dietrich, Hauptpfarrer und Dechant zu St. Martin bei Wind-Graz; Franz Globočnik, Subelpriester und Pfarrer zu St. Georgen unter Tabor; Franz Bozjak, Pfarrer zu St. Mary unter Pettau; Josef Hašnik, Pfarrer zu St. Georgen bei Reichened und Karl Gajšek, Pfarrer zu Doborna.

Herr Johann Mlaker, provisorischer Professor der Fundamental-Theologie und der speciellen Dogmatik an der theolog. Diözesan-Lehranstalt und Sub-Regens im F. B. Knabenseminare in Marburg, wurde am 8. Okt. l. J. an der k. k. Universität in Graz zum Doktor der Theologie promovirt.

Pfarrsprüden wurden verliehen den Herren: Martin Terstenjak, F. B. geistl. Rathe die Pfarrspründe St. Pantraz in Altenmarkt; Franz Šrol jene zu Luttenberg; Johann Modic die zu Parihova; Josef Probst die zu Höhenmauthen; Anton Fischer sen. jene zu St. Andrä in Witschein; Johann Lenart jene zu Lainach; Johann Sredonšek, F. B. geistl. Rath, jene zu St. Martin in Ponikl und Matthäus Pogelšek die zu St. Michael bei Schönstein.

Als Provisoren wurden bestellt die Herren: Alois Krest zu Kalobje; Martin Meško zu Leskovec; Adolf Srabotnik zu St. Primus am Bachern und Franz Pole zu Wind-Landsberg.

Als prov. Pfarr-Bikäre wurden jurisdictionirt die Minoriten-Ordens-Priester: P. Benedikt Hertiš an der windischen Pfarre St. Peter und Paul in Pettau und P. Clemens Šalamun zu St. Veit bei Pettau.

Ueberfetzt wurden die Herren Kapläne: Josef Mlasko nach Parihova; Johann Čagran nach Polstiran; Andreas Vodušek nach St. Barbara bei Antenstein; Martin Jurković nach St. Martin bei Burmberg; Franz Zmazok als I. in Altenmarkt; Martin Kolenko nach Lembach; Alois Haubenreich nach St. Margareth bei Pettau; Anton Fischer d. j. als II. St. Peter bei Marburg; Alois Šijanec nach St. Martin im Rosenthale; Markus Stuhec nach Monsberg; Mathias Frece als I. nach Saldenhofen; Gregor Hrastel nach Ulimien; Josef Kotnik nach Vaporje; P. Josef Čup. Plešek an die Wind. Pfarre in Pettau;

Andreas Podhostnik als II. nach St. Georgen bei Reicheneck; Jakob Smole nach St. Peter bei Königsberg; Jakob Oägerl nach Schleinitz bei Marburg; Jakob Korosak nach Lotzke; Anton Vamberger nach Reifnig; Georg Žmavec nach St. Margarethen a. d. Böhmitz; Franz Nachtigall nach St. Stefan bei Süßenheim und Simon Gabere in Ponikf.

Anstellungen als Kaplaner erhielten die neugeweihten Priester: Herr Johann Kozinc zu St. Hema, und Herr Martin Kralj als II. zu Oberburg.

Gestorben sind die Herren: Anton Sotlsok, Subelpriester, Pfarrer zu St. Michael bei Schönstein am 17. Sept.; P. Karl Čučko, Defenitor und Pfarrvikar an der Wind. Pfarre in Pettau am 6. Oktober; Josef Mlinerič, Subelpriester, Pfarrer in Leskovez am 2. November und Franz Pukšič, pens. Pfarrer von St. Georgen a. d. Böhmitz am 27. November l. J.

Ausgeschrieben sind die Pfarrfründen: St. Andra in Leskovec bis zum 17. Dezember und St. Lorenz in Windisch-Landsberg bis zum 31. Dez. l. J.

J. B. Saverter Ordinariat zu Marburg,

am 1. Dezember 1879.

Jakob Maximilian,

Fürstbischof.

